



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Štěpánovou, Ph.D., ve věci

žalobce: **M. Z.**
státní příslušnost Tuniská republika
t. č. pobyt v Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty
Vyšní Lhoty 234, 739 51 Vyšní Lhoty

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 3. 2023, č. j. OAM-4/LE-BA02-VL14-PS2-2023, o opětovné posouzení důvodů zajištění v zařízení pro zajištění cizinců,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Specifikace věci

1. Žalobce se domáhá přezkumu výše specifikovaného rozhodnutí žalovaného, na jehož podkladě bylo k žádosti žalobce o opětovné posouzení důvodů zajištění vznesené dle § 46a

Shodu s prvopisem potvrzuje I. M.

odst. 10 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) rozhodnuto tak, že žalobce je ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) téhož zákona i nadále zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců, přičemž doba trvání jeho zajištění byla stanovena do 6. 5. 2023 (dále též jen „napadené rozhodnutí“).

II. Skutková zjištění vyplývající z obsahu správního spisu

2. Dne 30. 12. 2022 byl žalobce po svém převzetí ze Spolkové republiky Německo dne 29. 12. 2022 na základě readmisní dohody a v návaznosti na zjištění, že nedisponuje platným cestovním dokladem či oprávněním k pobytu zajištěn dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), přičemž bylo rozhodnuto i o jeho správním vyhoštění. V řízení o správním vyhoštění žalobce uvedl, že pochází z Tuniska, je ženatý, má tři děti, dosáhl základního vzdělání. Cestoval z Tuniska přes Turecko a následně dalšími zeměmi jihovýchodní a střední Evropy za pomoci převaděčů; jeho cílovou zemí bylo Německo, kde hodlal vydělávat peníze na živobytí. V Německu však byl kontrolován policií. Česká republika byla toliko jeho tranzitní zemí, nemá zde žádné rodinné, sociální, kulturní či ekonomické vazby. Žalobce výslovně ve správním řízení o správním vyhoštění i zajištění za přítomnosti tlumočníka z jazyka arabského prohlásil, že se cítí zdrav, s ničím se neléčí a žádné léky neužívá.
3. Rozhodnutí o správním vyhoštění ani rozhodnutí o svém zajištění za účelem správního vyhoštění žalobce nenapadl oprávněným prostředkem.
4. Dne 6. 1. 2023 podal žalobce žádost o mezinárodní ochranu.
5. Dne 10. 1. 2023 bylo vydáno („první“) rozhodnutí o zajištění žalobce v zařízení pro zajištění cizinců dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu v délce trvání 120 dnů, tj. do 6. 5. 2023. Žalovaný konstatoval, že žalobce vstoupil do České republiky neoprávněně, pobýval zde bez platných cestovních dokladů či povolení. Uzavřel, že žalobci, jenž požádal o mezinárodní ochranu až po zadržení cizineckou policií v Německu, své readmisi do České republiky, následném zajištění a rozhodnutí o správním vyhoštění, nic nebránilo žádat o mezinárodní ochranu dříve či na území jiných států Evropské unie, přes která cestoval. Usoudil, že žalobce o mezinárodní ochranu požádal pouze ve snaze oddálit, zmařit či znemožnit realizaci správního vyhoštění. Žalobce sám prohlásil, že do České republiky nehodlal cestovat a nechtěl zde žádat o azyl. Jeho cílovou zemí je Německo. Žalovaný usoudil, že z důvodu efektivní kontroly nad průběhem správního řízení je zapotřebí zajistit dostupnost žalobce v jeho průběhu, přičemž je dána obava z útěku a přerušení kontaktů s orgány veřejné správy. O neúčinnosti zvláštního opatření v případě žalobce svědčí nejen jeho vědomé nerespektování právního řádu (nejen) České republiky, ale také jeho zjevně účelové jednání spočívající v tom, že se mezinárodní ochrany začal domáhat teprve po svém zajištění, kdy se jeho vyhoštění stalo reálným. Dle žalovaného je žalobce oprávněn v průběhu správního řízení o udělení mezinárodní ochrany měnit důvody své žádosti, a proto nelze vyloučit, že jeho žádost bude zapotřebí posuzovat z hlediska naplnění podmínek předpokládaných § 12 až 14b zákona o azylu, nikoliv postupovat dle § 16 odst. 1 písm. h) téhož zákona. Stanovil tak dobu zajištění v délce odpovídající základní lhůtě pro vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany při respektu k § 27 odst. 1 zákona o azylu.

6. Rozhodnutí o zajištění žalobce nenapadl žalobou ve správním soudnictví a toto nabylo právní moci dne 11. 1. 2023.
7. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce nepožádal o mezinárodní ochranu na území jiných členských států Evropské unie.
8. Ze správního spisu je dále patrné, že dne 26. 1. 2023 žalobce poskytl údaje k žádosti o mezinárodní ochranu, přičemž mj. sdělil, že je zdrav. O pravidelné medikaci se nezmiňoval. Správním orgánem byl výslovně poučen o možnosti zajištění lékařského vyšetření zaměřeného na zjištění známek pronásledování nebo vážné újmy, jehož výsledky budou použity jako podklad pro rozhodnutí ve věci žádosti o mezinárodní ochrany, čehož nevyužil.
9. Při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu dne 9. 2. 2023 žalobce žádné zdravotní obtíže či medikaci nezmínil. Tvrzeným azylovým důvodem jsou obavy o ztrátu domu v zemi původu působením vlivných osob.
10. V soupisu dočasně zadržených věci žalobce ze dne 29. 12. 2022 figuruje co do medikamentů, jimiž žalobce při zajištění disponoval, toliko paracetamol.
11. Dne 28. 2. 2023 žalobce podal žádost o opětovné posouzení důvodů zajištění v zařízení pro zajištění cizinců dle § 46a odst. 10 zákona o azylu (dále pro zjednodušení dále též jen „žádost“), již označil jako žádost o přemístění „do otevřeného zařízení“. Uvádí, že trpí astmatem a užívá léky. Tvrdí, že se jeho zdraví zlepšoval, avšak po nástupu do zavřeného zařízení se mu zdravotní stav zhoršil kvůli „zavřenému prostředí“.
12. Dne 6. 3. 2023 žalobce udělil žalovanému souhlas s nahlédnutím do své zdravotnické dokumentace a porízením výpisů.
13. Dne 16. 3. 2023 vypracoval ošetřující lékař výpis ze zdravotnické dokumentace žalobce, z něhož vyplývá, že u žalobce byla provedena vstupní lékařská prohlídka a radiodiagnostické vyšetření (RDG) hrudníku. Žalobce neuvedl, že trpí onemocněním dýchacích cest. Taktéž neuvedl chronickou medikaci a nebyl schopen si vzpomenout, jaké léky užíval před příchodem do zařízení pro zajištění cizinců. V případě nachlazení nedocházel na pravidelnou medikaci.
14. O žádosti žalovaný pojednal napadeným rozhodnutím, v němž konstatoval, že nadále trvají důvody pro zajištění žalovaného, u něhož nejsou splněny předpoklady aplikace § 47 zákona o azylu. Správní orgán se vypořádal s tvrzením žalobce, že je zranitelnou osobou odkazem na absenci palčivosti jeho onemocnění. Zdůraznil, že žalobce na své problémy nepoukazyval ani ve správním řízení o svém zajištění za účelem vyhoštění, ani v řízení o mezinárodní ochranu. Za celý svůj pobyt v zařízení pro zajištění cizinců se o astmatu či chronické medikaci nezmínil, nevzpomněl si na léky, které užíval a v případě svých zdravotních problémů, nachlazení, na pravidelnou medikaci ani nedocházel. Zařízení pro zajištění cizinců disponuje zdravotnickým zázemím, přičemž zde může být žalobci lékařská péče okamžitě poskytnuta. Zařízení pro zákonné zajištění cizinců není

„zavřené zařízení“, žalobce má možnost pobytu ve venkovním prostředí. Žalovaný se obává, že žalobce v případě svého propuštění ze zajištění bude pokračovat do své cílové země, již je Německo. V podrobnostech odkázal žalovaný na odůvodnění svého rozhodnutí ze dne 10. 1. 2023.

III. Žaloba

15. Žalobce namítá, že se žalovaný nezabýval dostatečně otázkou, zda není zranitelnou osobou z důvodu svého zdravotního stavu. Žalobce tvrdí, že si po celou dobu zajištění stěžuje na astma, které se mělo v průběhu zajištění výrazně zhoršit, což potvrzuje i lékař v zařízení pro zajištění cizinců. U žalobce byla zavedena farmakologická léčba. Žalobce se obává o svůj život, bude-li nadále zajištěn. Astma je chronickým zánětem, které lze mít pod kontrolou pouze při dlouhodobé a pravidelné preventivní léčbě, která v zařízení pro zajištění cizinců není možná. Žalobce má za to, že mu hrozí závažná újma na zdraví.
16. Dle žalobce žalovaný též nesprávně a nedostatečně posoudil možnost uložení zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu. Žalobce poukazuje obecně i na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (přepřacované znění), dále jen tzv. „přijímací směrnice“, ve smyslu které má využití zvláštních opatření přednost před zajištěním. Zajištění považuje s ohledem na trvalé poškození zdraví astmatem za excesivní opatření; vyhodnocení použitelnosti těchto opatření ze strany žalovaného má za nesprávné. Žalovaný se dle žalobce nedostatečně zabýval otázkou, zda existuje individuální, objektivní a oprávněný důvod zajištění žalobce. Jeho rozhodnutí považuje za formalistické.
17. Žalobce nesouhlasí též se stanovenou dobou zajištění. Domnívá se, že tato není náležitě odůvodněna odkazem na konkrétní situaci žalobce. Rozhodnutí je v tomto ohledu obecné a formulářové, proto i nepřezkoumatelné.
18. Žalobce rovněž požádal o přiznání odkladného účinku žalobě a navrhl zrušení napadeného rozhodnutí.

IV. Vyjádření žalovaného

19. Ve vyjádření k žalobě ze dne 11. 4. 2023 žalovaný zdůraznil, že z výpisu ze zdravotnické dokumentace žalobce je zřejmé, že žalobce po celou dobu pobytu v zařízení pro zajištění cizinců nezmiňoval, že trpí astmatem či vyžaduje léčbu. Žalobce nebyl schopen vzpomenout si na léky, které před zajištěním užíval. Ani v případě svého nachlazení na medikaci nedocházel. Tyto skutečnosti nikterak nesvědčí o důvodnosti jeho problémů. Žalobce má též možnost pobývat ve venkovním prostředí. Žalobce se vyjádřil i k užití zvláštních opatření.
20. Navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné. Své rozhodnutí považuje za dostatečně konkretizované a individualizované, přičemž v podrobnostech odkázal na obsah spisového materiálu.
21. Přiznání odkladného účinku žalobě považuje s ohledem na zákonné lhůty za nadbytečné.

V. Posouzení věci krajským soudem

22. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i řízení, jež vydání rozhodnutí předcházelo, a to v mezích žalobních bodů podle § 75 odst. 2 zákona číslo 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). V napadeném rozhodnutí přitom nezjistil takové vady, k nimž by byl povinen přihlédnout i bez návrhu nebo které by způsobovaly jeho nicotnost (srovnej § 76 odst. 2 s. ř. s.). O žalobě rozhodl krajský soud bez nařízení jednání v souladu s § 46a odst. 8 zákona o azylu.
23. Krajský soud dospěl k závěru, že **žaloba není důvodná**.
24. Jádrem přezkumu v souzené věci je rozhodnutí o opětovném posouzení důvodů zajištění žalobce coby žadatele o mezinárodní ochranu dle § 46a odst. 10 zákona o azylu, a to z pohledu žalobních námitek žalobce brojících proti: nezohlednění skutečnosti, že je žalobce zranitelnou osobou, protože trpí astmatem; absenci aplikace § 47 zákona o azylu; jakož i proti nedostatečnému odůvodnění stanovené délky zajištění. Žalobcem je dále namítána nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí.
25. Dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkácího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.
26. Dle § 46a odst. 5 ministerstvo v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění, kterou lze prodloužit, a to i opakovaně, nejdéle na 120 dnů.
27. Podle § 46a odst. 10 ministerstvo po dobu platnosti rozhodnutí o zajištění a o prodloužení doby trvání zajištění zkoumá, zda důvody zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany trvají. Ministerstvo při vydání rozhodnutí o zajištění a o prodloužení doby trvání zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany poučí o jeho právu požádat o opětovné posouzení důvodů zajištění, a to po uplynutí 1 měsíce ode dne nabytí právní moci rozhodnutí ministerstva nebo, podal-li proti tomuto rozhodnutí žalobu, ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o žalobě.
28. Dle § 47 odst. 2 téhož zákona může žalovaný rozhodnout o uložení zvláštního opatření žadateli o udělení mezinárodní ochrany, jestliže nastanou důvody podle § 46a odst. 1 nebo § 73 odst. 3 zákona o azylu, ale je důvodné se domnívat, že uložení zvláštního opatření je dostatečné k zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany. Mezi zvláštní opatření, jejichž uplatnění je třeba zvážit před vydáním rozhodnutí o zajištění podle citovaného ustanovení, patří povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany zdržovat se v pobytovém středisku určeném žalovaným nebo povinnost osobně se hlásit žalovanému ve stanovené době (§ 47 odst. 1 zákona o azylu).

V. 1. Ad Nezohlednění onemocnění astmatem

29. Ze správního spisu je patrné, že žalobce uplatnil žádost o opětovné posouzení důvodů zajištění dne 28. 2. 2023. Je to teprve v této žádosti, kdy žalobce vůbec poprvé od své interakce s českými správními orgány (k níž dochází od dne 29. 12. 2022) vyzdvihuje argument, že trpí astmatem, v důsledku něhož dochází v zařízení pro zajištění cizinců ke zhoršování jeho zdravotního stavu.
30. Žalobce se tak v oné žádosti snaží navodit dojem, že je zranitelnou osobou, aby následně v žalobě tvrdil, že se žalovaný s danou skutečností v napadeném rozhodnutí nikterak nevypořádal.
31. Pojem „zranitelná osoba“ je obsažen v § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu, jenž demonstrativně vypočítává možný okruh takovýchto osob. Může jí být i osoba s vážným onemocněním. Obecně platí, že definování zranitelné osoby je významným prvkem pro další fáze řízení o žádosti o mezinárodní ochranu, přičemž zákon dále předpokládá určení specifických potřeb materiálního i procesního charakteru a zohlednění specifické situace zranitelných osob. I unijní právo s pojmem zranitelné osoby pracuje. Z čl. 22 odst. 1 přijímací směrnice nebo čl. 24 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice) plyne závazek aktivně usilovat o identifikaci zranitelných osob.
32. Při rozhodování o zajištění proto musí správní orgán posoudit, zda nejedná se zranitelnou osobou. K tomu by měl ovšem dojít na základě informací, které má v době rozhodování k dispozici. Jak uvedl Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí ze dne 18. 8. 2022, č. j. 1 Azs 218/2021-71, *pokud se správní orgán během řízení dozví, že jedná s osobou, která trpí vážnou nemocí, měl by danou informaci vnímat jako „výstražnou červenou kontrolku“ s nápisem: potenciálně zranitelná osoba.*
33. Ona pomyslná výstražná kontrolka se ovšem žalovanému v souzené věci mohla poprvé „rozsvítit“ až dne 28. 2. 2023, tj. v den uplatnění žádosti o opětovné posouzení trvání důvodů zajištění žalobce, v níž tento prvně vynesl argument, že trpí astmatem a že v zařízení dochází ke zhoršování jeho zdravotního stavu.
34. Krajský soud ze správního spisu ověřil, že žalobce skutečnost, že by byl jakkoliv zdravotně omezen či užíval léky, nikterak netvrdil před správními orgány v řízení o svém správním vyhoštění či o zajištění za účelem svého správného vyhoštění; daná skutečnost nebyla tvrzena ani v jeho žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 6. 1. 2023, v informacích k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne či v pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu. Žalobce též žádné z doposud vydaných správních rozhodnutí, v nichž je konstatováno, že žalobce je zdravý, nenapadl opravným prostředkem.
35. Bylo to tedy teprve v reakci na žádosti žalobce ze dne 28. 2. 2023, kdy žalovaný mohl učinit první relevantní kroky k ověření nově poskytnuté informace stran vážného zdravotního stavu žalobce a uvážit o jeho možné zranitelnosti. A takto i žalobce činí. Dne

2. 3. 2023 si zajišťuje překlad žádosti ze dne 28. 2. 2023 podané v arabském jazyce, návazně dne 6. 3. 2023 vyžadává souhlas žalobce s nahlédnutím do jeho zdravotní dokumentace a pořízení jejích kopií, o uvedeném informuje dne 7. 3. 2023 na součinnostní poradě zařízení, dne 16. 3. 2023 získává výpis ze zdravotnické dokumentace žalobce, aby obratem dne 17. 3. 2023 o žádosti žalobce rozhodl zamítavě. Tomuto postupu žalovaného nelze ničeho vytknout.

36. Své navazující úvahy pak žalovaný činí zejména na základě informací vytěžených z výpisu ze zdravotnické dokumentace ze dne 16. 3. 2023 (srovnej bod 13 tohoto rozsudku). Z této totiž jednoznačně vyplývá, že žalobce o své tvrzené vážené nemoci nepohovořil ani při vstupní lékařské prohlídce do zařízení, kdy nezmínil ani to, že by byl jakkoliv medikován, nebyl s to vzpomenout si na léky, které užíval před nástupem do zařízení. Žalobci byl též pořízen radiodiagnostický snímek hrudníku. Zarážejícím je též fakt, že žalobce v případě nachlazení, jímž onemocněl v průběhu svého zajištění, na pravidelnou medikaci v zařízení nedocházel.
37. Již s ohledem na výše uvedené vyznívá poměrně liše, kuriózně, ba účelově jeho žalobní lkaní, že „si po celou dobu zajištění stěžuje na astma, které se v průběhu jeho zajištění výrazně zhoršilo“ a že by mu byla zavedena „farmakologická léčba“. Krajskému soudu není vůbec zjevné, z čeho uvedená na uvedené závěry žalobce usuzuje. Jeho tvrzení totiž ani náznakem z výpisu ze zdravotnické dokumentace nevyplývají. Správní orgán nedisponoval žádnou indicí k tomu, jak by se kdykoliv před 28. 2. 2023 mohl dozvědět o možnosti, že by žalobce jakýmkoliv vážným onemocněním trpěl. Dokonce ani v soupisce zadržených věcí žalobce ze dne 29. 12. 2022 nefiguruje žádný lék či pomůcka, z níž by správní orgán měl či mohl usuzovat na vážné onemocnění žalobce (takovýmto lékem rozhodně není běžný paracetamol užívaný k mírnění mírné bolesti či snižování horečky).
38. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí, v jeho části zabývající se tvrzeným zhoršováním zdravotního stavu, náležitě vypořádal s nově vznášenými argumenty žalobce a své rozhodnutí dostatečně odůvodnil. Napadené rozhodnutí úvahy o možné zranitelnosti žalobce obsahuje, s argumenty žalobce se náležitě vypořádává, přičemž úvahám žalovaného krajský soud nemá co vytknout. V podrobnostech na ně i odkazuje. Žalobce vzal v potaz tvrzení žalobce ohledně jeho váženého zdravotního stavu, tato tvrzení porovnal se zdravotnickou dokumentací žalobce, jakož i s obsahem spisového materiálu, přičemž náležitě uvedl, jak bylo s žalobcem co do jeho zdravotního stavu nakládáno (žalobce se podrobil vstupní prohlídce, bylo provedeno radiodiagnostické vyšetření hrudníku; žalobci byla poskytnuta lékařská péče i v průběhu trvání zajištění, kdy byl nachlazen, byť na medikaci v souvislosti s nachlazením nedocházel). Z rozhodnutí též vyplývá, jakými možnostmi stran péče o zdravotní stav žalobce disponuje v zařízení (v zařízení pro zajištění cizinců může být žalobci neprodleně poskytnuta v případě potřeby lékařská péče), přičemž zde žalobce disponuje možností venkovního pobytu.
39. Lze tak uzavřít, že žalovaný se v momentě, kdy z jemu dostupných informací vyplynulo, že by se u žalobce mohlo jednat o zranitelnou osobu, s uvedenou skutečností vypořádal a ve světle okolností případu, jakož i objektivizovaného zdravotního stavu žalobce a lékařských závěrů seznal, že žalobce zranitelnou osobou není. Onemocnění osoby přitom samo o sobě nevylučuje možnost jejího zajištění. Představuje ale významnou skutečnost,

která má vliv na posouzení, zda existuje vhodnější alternativa k zajištění (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 417/2019-6, odst. 28; rozsudek se týkal zajištění za účelem správního vyhoštění, závěry jsou ovšem aplikovatelné i na souzenou věc – *poznámka krajského soudu*). I danou skutečností se žalovaný v napadeném rozhodnutí zabýval (viz dále bod 52 tohoto rozsudku).

40. Též nelze přisvědčit žalobci, že by se nacházel v tzv. uzavřeném zařízení, což by mohlo negativně ovlivňovat jeho zdravotní stav. Krajskému soudu předně není zřejmé, co žalobce míní uzavřeným zařízením, ovšem jistojistě není pravdou, že by mu v zařízení pro zajištění cizinců nebyla poskytnuta možnost venkovního pobytu. Dále je nutno uvést, že z obecně dostupných zdrojů je známo, že v zařízeních pro zajištění cizinců je krom ubytování a stravy cizincům poskytována celá plejáda služeb, k dispozici je zdravotnický personál i sociální pracovníci; cizinci mají s výjimkou nočního klidu relativně volný pohyb, mohou využívat sportoviště, kulturní místnost. Z ničeho tedy nevyplývá, že by žalobci v zařízení byla jakkoliv odpírána možnosti venkovního pobytu, resp. lékařská péče.
41. Žalobní námitky stran hrozící vážné újmy na zdraví při dalším pobytu v zařízení je tedy nutno odmítnout, neboť se jimi žalovaný náležitě zaobíral a nemají oporu ve spisovém materiálu.

V. 2. Ad uložení zvláštních opatření

42. Krajský soud posoudil z pohledu žalobních bodů úvahy žalovaného týkající se nezbytnosti zajištění, včetně hodnocení nemožnosti uložení zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu a tyto považuje za dostatečné a přezkoumatelné. Napadené rozhodnutí ob stojí v konfrontaci se žalobními námitkami. Je zcela nepochybné, že zajištění cizince znamená významný zásah do základních práv jednotlivce na nedotknutelnost jeho osoby a na osobní svobodu. Jde o citlivý zásah, jenž je akceptovatelný pouze za podmínek stanovených zákonem a v souladu s ústavním pořádkem. V projednávané věci byl žalobce napadeným rozhodnutím zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců ve smyslu § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Podmínky tohoto zajištění obsahuje shora citované zákonné ustanovení, přičemž předpokladem takového zajištění je, že vůči cizinci nelze uplatnit zvláštní opatření podle § 47 odst. 1 zákona o azylu.
43. Ze správního spisu v projednávaném případě přitom vyplývá, že před podáním žádosti o mezinárodní ochranu, resp. před vydáním napadeného rozhodnutí, bylo s žalobcem zahájeno řízení o udělení správního vyhoštění a žalobce byl zajištěn dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců.
44. Žalovaný v rozhodnutí správně poukázal na to, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu až poté, co byl zadržen policií v Německu a následně po readmisi a zajištění Policií České republiky za účelem správního vyhoštění a umístění do zařízení pro zajištění cizinců. Popis „příjezdové historie“ žalobce podaný žalovaným nebyl ze strany žalobce nikterak zpochybňován či vyvrácen. Je proto na místě se tázat, proč žalobce žádá o mezinárodní ochranu až v České republice, když předchoze „putoval“ po jiných státech Evropy, resp. Evropské unie. Sám žalobce se netajil tím, že Česká republika nebyla jeho finální destinací, pouze tudy projížděl při ilegálním směřování po evropských státech

z Tuniska do Německa, kde si hodlal vydělávat na své živobytí. Pokud by vskutku byly důvodem odchodu žalobce ze země původu obavy z pronásledování nebo vážné újmy, jak to předpokládá zákon o azylu, pak lze postup žalobce označit minimálně za nelogický.

45. Krajský soud se proto ztotožňuje se závěrem žalovaného, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, kterou žalovaný opřel také o skutečnosti sdělené samotným žalobcem. Ze správního spisu totiž nevyplyvá žádná překážka bránící žalobci v dřívějším podání žádosti o mezinárodní ochranu. Je zcela evidentní, že žalobce měl dostatek času se volně pohybovat po území Evropské unie a podat žádost o udělení mezinárodní ochrany u příslušného orgánu. Určité prvky účelovosti konstatované žalovaným tak bezpochyby popisované chování žalobce nese. Krajský soud na tomto místě pro úplnost doplňuje, že účelem § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je „zajištění efektivní kontroly nad průběhem správního řízení o vyhoštění v situaci, kdy cizinec během řízení uplatní své právo požádat o mezinárodní ochranu“, což Nejvyšší správní soud potvrdil např. v rozsudcích ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 284/2016-35, nebo ze dne 28. 2. 2017, č. j. 4 Azs 9/2017-31.
46. Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu tedy žalovaný přistoupí k zajištění mj. za splnění podmínky, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Termín „vyhnout se hrozícímu vyhoštění“ však nemíří toliko na případy, kdy cizinci již bylo vyhoštění v minulosti uloženo, a je mu tudíž jasné, že výkon takového rozhodnutí bezprostředně hrozí, ale i *pro futuro*, tj. na případy, kdy by k rozhodnutí o správním vyhoštění pravděpodobně v nejbližší době došlo (v nyní projednávané věci bylo stěžovateli doručeno oznámení o zahájení správního řízení o vyhoštění dne 29. 12. 2022, tj. jen několik málo dnů předtím, než podal žádost o mezinárodní ochranu (6. 1. 2023).
47. Za těchto okolností je podle názoru krajského soudu vyloučeno použití mírnějších prostředků, neboť zvláštní opatření podle § 47 zákona o azylu předpokládá, že se žadatel o mezinárodní ochranu těmto zvláštním opatřením podřídí a že je bude dodržovat. V souzené věci je důvodné se domnívat, že jejich uložení nebude dostatečné k zabezpečení účasti žalobce jakožto žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany. Krajský soud souhlasí se závěrem žalovaného, že použití zvláštních opatření předpokládaných § 47 zákona o azylu by v případě žalobce nebylo účinné.
48. Byť lze v obecné rovině lze přisvědčit žalobci, že uložení zvláštních opatření ve smyslu § 47 zákona o azylu mají přednost před zajištěním cizince v zařízení pro zajištění cizinců, v souzené věci však byl aplikován zajišťovací důvod předpokládaný § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, k jehož souvztažnosti s § 47 zákona o azylu se již opakovaně vyslovoval Nejvyšší správní soud. Kupříkladu v rozsudku ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016-48, Nejvyšší správní soud krom dalšího uvedl, že při posouzení účinnosti zvláštních opatření nelze odhlížet od důvodu zajištění a od toho, zda by uložení pouze zvláštního opatření nebyl zmařen cíl, k němuž by jinak zajištění směřovalo. V rozsudku ze dne 27. 2. 2019, č. j. 6 Azs 351/2018-32, Nejvyšší správní soud nepovažoval za nesprávný postup, kdy žalovaný správní orgán zčásti ztotožnil důvody pro samotné zajištění s důvody vedoucími k závěru o nemožnosti využití zvláštních opatření.

49. Je tak možno shrnout, že se v případě existence důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu lze setkat s častějším vyloučením možnosti uložení zvláštních opatření, než v případě zvažování alternativ k jiným důvodům zajištění. Je pravdou, že mezi zákonné předpoklady zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu patří také nemožnost účinně uplatnit zvláštní opatření podle § 47 téhož zákona.
50. Krajský soud připomíná, že zvláštní opatření lze považovat za účinná, pokud jimi lze dosáhnout daného konkrétního účelu zajištění bez fyzického zajištění žadatele. K uložení zvláštních opatření (je-li to možné), má být vždy přistoupeno namísto významného a citelného zásahu do práv, jakým je omezení osoby na osobní svobodě. V této souvislosti lze přiměřeně odkázat také na závěry rozšířeného senátu vyslovené v usnesení ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016-38, č. 559/2017 Sb. NSS, podle *kterého „možnost aplikace zvláštního opatření namísto zajištění cizince a tomu korespondující úvahy správního orgánu budou nutně záviset na důvodu zajištění“*. Byť se toto usnesení vztahovalo ke vztahu zvláštních opatření a zajištění podle zákona o pobytu cizinců, logická vazba mezi oběma instituty je v obou zákonech obdobná.
51. Podle krajského soudu je stran neúčinnosti zvláštních opatření podstatné, že žalobce ve správním řízení uvedl svůj původní záměr Českou republikou pouze projíždět, přičemž za svou cílovou zemi označil jednoznačně Německo. S ohledem na nulové vazby k osobám na území České republiky a nejasné finanční poměry žalobce je pravděpodobné, že by po propuštění ze zařízení pro zajištění cizinců zamířil za hranice státu, aby svůj záměr dokončil. Ostatně i ve výše citovaném rozhodnutí rozšířeného senátu č. j. 5 Azs 20/2016-38 je uvedeno, že v případě cizinců, kteří jen projížděli územím České republiky, nemají k tomuto státu žádné ekonomické nebo sociální vazby a nedisponuje dostatečnými peněžními prostředky, bude užití zvláštních opatření v zásadě vyloučeno.
52. S ohledem na osobní poměry žalobce, jeho minulost a záměry, se zákonem stanovené alternativy nenabízely. Tvzení žalobce stran vážného onemocnění astmatem nebyly shledány žalovaným relevantními, neboť neměly oporu ve zdravotnické dokumentaci žalobce a spisovém materiálu. Žalovaný tak řádně odůvodnil napadené rozhodnutí i z pohledu § 47 odst. 3 zákona o azylu. Není pravdou, že by neuložení zvláštních opatření v případě žalobce bylo excesivní či obecně rozporné s přijímací směrnicí, jak tvrdí žalobce v žalobě. Již výše bylo konstatováno, že si žalobce na své vážné zdravotní onemocnění „vzpomněl“ až po dvou měsících po své prvotní interakci s českými správními orgány, přičemž je nikterak nezmínil v žádném z konaných pohovorů, jeho zdravotní omezení není objektivizováno provedeným RDG hrudníku a nemá oporu v žádné z provedených zdravotních prohlídek, nelze dovodit, že by detence žalobce byla jakkoliv excesivní z hlediska jeho zhoršeného zdravotního stavu. S ohledem na to, že do České republiky přicestoval nelegálně a výše popsáním způsobem, dále nemá v České republice a na ni žádných vazeb, přičemž jednoznačně deklaroval úmysl dostat se do Německa, nebyl zde žádný rozumný důvod domnívat se, že by se dobrovolně zdržoval na jakémkoliv místě v České republice a nepokusil se dokončit svou cestu do západní Evropy. Potřebná míra důvěry, jak o ní pojednává rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 5 A 33/2011-18 ze dne 28. 2. 2011, tak v projednávané věci absentovala.

53. Žalobce dále považuje napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné co do odůvodnění možnosti či naopak nemožnosti aplikace zvláštních opatření v případě žalobce.
54. Odůvodnění napadeného rozhodnutí v otázce potencionálního uložení zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu nelze po posouzení krajským soudem považovat za nepřezkoumatelné z důvodu obecnosti a neposouzení individuálního případu žalobce. V odůvodnění svého rozhodnutí žalovaný shrnuje příjezdovou historii žalobce, poukazuje na jeho pobyt na území České republiky bez platného oprávnění k pobytu. Rovněž je zřejmé, že důvodem nutnosti zajištění žalobce je možná účelovost žádosti o mezinárodní ochranu vznesené žalobcem teprve v reakci na jeho zajištění za účelem správního vyhoštění. Uvedená hlediska považuje krajský soud coby důvody předpokládané neúčinnosti uložení zvláštních opatření za dostačující v souladu s rozhodovací praxí správních soudů. Za všechny odkazuje kupříkladu na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2021, č. j. 1 Azs 469/2020-33.
55. Žalobce se zabýval i osobními poměry žalobce, nově i tvrzenými zdravotními potíži, a jeho možnou budoucí spoluprací se správními orgány, přičemž z obsahu správního spisu i napadeného rozhodnutí plynou důvody pro závěr o tom, že žalobce se státními orgány nebude adekvátně nespolupracovat.
56. Za těchto okolností shledal krajský soud, že odůvodnění napadeného rozhodnutí s přihlédnutím k obsahu spisu za dostačující, přičemž ob stojí při posouzení v testu své přezkoumatelnosti. Propuštěním žalobce ze zajištění v případě aplikace zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu není dle názoru krajského soudu předpoklad, že by žalobce spolupracoval se správním orgánem a že by tak zvláštní opatření plnilo svůj účel a propuštěním žalobce ze zajištění by byl ohrožen průběh správního řízení.

V. 3. Ad stanovení doby trvání zajištění

57. Účel zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je rovněž z povahy věci provázán s délkou řízení o mezinárodní ochraně. Jak konstatoval kasační soud v rozsudku ze dne 23. 1. 2019, č. j. 1 Azs 363/2017-38, zpravidla „nelze osobu zajistit na dobu kratší, než je doba řízení o mezinárodní ochraně, přičemž opačný postup by vedl ze zmaření účelu institutu zajištění dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.“
58. Stanovení doby zajištění je tedy zdůvodněno předpokládanou délkou řízení o mezinárodní ochraně. Byť by si krajský soud dovedl představit i detailnější způsob odůvodnění stanovení doby zajištění, nelze nikterak dovodit, že by žalovaný v souzené věci překročil limity správního uvážení. Nejvyšší správní soud k tomu v usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002-42, publ. pod č. 950/2006 Sb. NSS uvedl, že „správní uvážení je v prvé řadě vždy limitováno principy vyplývajícími z ústavního pořádku České republiky; z nich lze vyvodit, že i tam, kde vydání rozhodnutí závisí toliko na uvážení správního orgánu, je tento orgán omezen zákazem libovůle, příkazem rozhodovat v obdobných věcech obdobně a ve stejných věcech stejně (...), tj. principem rovnosti, zákazem diskriminace, příkazem zachovávat lidskou důstojnost, jakož i povinností výslovně uvést, jaká kritéria v rámci své úvahy použil, jaké důkazní prostředky si opatřil, jaké důkazy provedl a jak je hodnotil, a k

jakým skutkovým a právním závěrům dospěl.“ Jen z těchto hledisek tak může soud stanovení doby zajištění přezkoumat, přičemž v případě přezkumu stanovení doby zajištění patří k těmto kritériím rovněž přiměřenost délky zajištění.

59. Žalovaný v napadeném rozhodnutí popsal aspekty řízení o mezinárodní ochraně, resp. poukázal na skutečnost, že žalobce v postavení žadatele o mezinárodní ochranu může měnit důvody své žádosti v průběhu probíhajícího správního řízení. Důvody žádosti o mezinárodní ochrany pak předurčují rozsah a způsob posuzování žádosti o mezinárodní ochrany ze strany správního orgánu, neboť mohou vést k nutnosti posouzení vznesené žádosti o mezinárodní ochranu z pohledu podmínek a kritérií předpokládaných v § 12 až 14 b zákona o azylu. Žalovaný též poukázal na maximální možnou délku azylového řízení ve smyslu § 27 zákona o azylu.
60. Žalobce v nyní projednávané věci též nenamítal žádné konkrétní okolnosti, které by žalovaný při stanovení délky zajištění opomenul zohlednit a které by činily zdůvodnění této stanovené doby nepřiměřeným či nepřezkoumatelným. Setrval z hlediska formulace žalobní námitky pouze v obecné rovině.
61. Krajský soud považuje zdůvodnění doby zajištění v posuzované věci s ohledem na dostupné zdroje žalovanému a vzhledem k závěrům vysloveným v rozsudku ze dne 23. 1. 2019, č. j. 1 Azs 363/2017-38, či ze dne 7. 2. 2019, č. j. 1 Azs 316/2017-43, za dostatečné.
62. Pro úsudek soudu o tom, že je stanovení doby zajištění v případě žalobce obстойí a není extenzivní, je podstatné i to, že za situace, kdy by o mezinárodní ochraně bylo rozhodnuto dříve, než stanovená doba zajištění uplyne, odpadne zákonný důvod trvání zajištění podle § 46 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, a zajištění tak bude ukončeno.
63. Závěrem není od věci poukázat na možnost periodického přezkumu důvodů zajištění. Žalobce je oprávněn v zajištění požádat žalovaného o opětovné posouzení důvodů zajištění dle § 46a odst. 10 zákona o azylu, o čemž byl řádně poučen v rozhodnutí žalovaného.
64. Krajský soud k tomuto bodu uzavírá, že při stanovení doby zajištění žalovaný nevybočil z mantinelů správního uvážení, napadené rozhodnutí v této části považuje soud za dostatečné a přezkoumatelně odůvodněné, přičemž jsou v něm popsány okolnosti svědčící stanovení doby zajištění.

VI. Závěr a náhrada nákladů řízení

65. Závěrem není od věci poukázat na možnost periodického přezkumu důvodů zajištění. Žalobce je oprávněn v zajištění požádat žalovaného o opětovné posouzení důvodů zajištění dle § 46a odst. 10 zákona o azylu, o čemž byl řádně poučen v rozhodnutí žalovaného.
66. Ze všech shora uvedených důvodů soud žalobu jako nedůvodnou v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

67. S ohledem na meritorní rozhodnutí o žalobě v zákonné lhůtě, která je kratší, než lhůta zákonem stanovená pro rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě, krajský soud již samostatně nerozhodoval o návrhu na přiznání odkladného účinku.
68. Podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. nepřiznal soud žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce ve věci úspěch neměl a žalovanému žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 14. dubna 2023

JUDr. Kateřina Štěpánová, Ph.D.
samosoudkyně